

پزشکیان و جلیلی درباره ترامپ چه می‌گفتند؟

مذکره در هر شرایطی تبدیل شده است. در مناظره دوشنبه شب پزشکیان در پاسخ به این سوال که اگر طرف مقابل تعامل نکرد چه برنامه‌ای برای بعد از آن دارد پاسخش این بود که در فقدان برجام این کاسبان تحریم هستند که بهره‌مند می‌شوند. پزشکیان درحالی معتقد است در مواجهه با بدعهدی‌ها وزارت خارجه باید قابلیت انعطاف و راهکارهای مختلف را با کشورها برای گفت‌وگو داشته باشد که در زمان تصدی سمت نایب‌رئیس مجلس نظرش کاملاً برخلاف امروز بود و این‌گونه در مقابل مذاکره با آمریکا خنجر می‌کشد: «تمام تعهدات بین‌المللی را راحت و یک‌طرفه زیرش می‌زند و اجرا نمی‌کند بعد می‌گوید بیایید باهم مذاکره کنیم. شما که اهل مذاکره‌ای چرا همین‌ها را که نوشته‌ای زیرش می‌زنی. ایران که مذاکره کرده، ایران که به تعهد خودش عمل کرده است. از کجا معلوم ما با شما حرف بزنیم و شما دوباره زیرش بنیذ. همه انسان‌هایی که آگاهند در مقابل ظلم، ستم و قلدری خواهند ایستاد و خواهیم ایستاد و سر سخم نخواهیم کرد.»

جلیلی همچنان معتقد به خسارت محض بودن برجام

سعید جلیلی که خود زمانی در قامت دبیری شورای عالی امنیت ملی، مسئول مذاکره‌کننده ایران با آمریکا بوده از همان روزهای ابتدای انعقاد برجام را خلاف منافع ملی می‌دانست. جلیلی سال ۹۴ در کمیسیون ویژه برجام حضور یافته و با بیان اینکه جمهوری اسلامی از حد ۱۰۰۰ حق مسلم خود در برجام و اسناد زمینه صرف‌نظر کرده است به‌طور مفصل به انتقاد از محتوای برجام می‌پردازد. طی ۹۰ ساله که از انعقاد برجام می‌گذرد محدودیت‌های چندساله برجام ذیل بندهای غروب، اجازه محدود به فعالیت رکتورهای هسته‌ای ایران و بازرسی‌های غیرمتعارف آژانس از جمله انتقادات اصلی جلیلی به محتوای برجام بوده است. جلیلی که در زمان دولت دوازدهم برجام را خسارت محض خوانده بود در ماه‌های ابتدایی دولت سیزدهم در مقابل مذاکرات احیای برجام موضع سختی نگرفته بود اما رفته‌رفته صدای اعتراض بلند شد. دی‌ماه سال ۱۴۰۱ جلیلی در جمع استادان دانشگاه یزد بار دیگر تعبیر خسارت محض را درمورد برجام تکرار کرده و در صحبت‌هایی که به نظر خطاب به تیم مذاکره‌کننده دولت سیزدهم است، می‌گوید: «اگر احساس شود که راه درست همین است در این شرایط با همین خسارت‌ها و هزینه‌ها تکرار خواهد شد... ما نباید دچار خطای تاریخی شویم.» این صحبت‌ها درحالی از جانب جلیلی مطرح می‌شود که علی‌باقری از چهره‌های نزدیک به خود او در سمت معاونت سیاسی وزارت خارجه مسئولیت تیم مذاکره‌کننده ایران را برعهده دارد. به نظر می‌رسد دبیر اسبق شورای عالی امنیت ملی همچنان نه‌تنها برجام بلکه مسیر مذاکره با آمریکا را منفی می‌داند. در همین راستا او در مناظره روز دوشنبه پس از آنکه با اصرار پزشکیان در مقابل این سوال قرار می‌گیرد که برنامه‌اش برای احیای برجام و FATF چیست می‌گوید: «اگر بخواهیم با کسانی که بیشترین اختلاف را داریم منافع کسب کنیم این حتماً به دست نمی‌آید... درمورد برجام روزی مالت‌پارادایمی فوق در قالب چند مقابل را تبرئه کنیم. ما فراتر از تعهدات را انجام دادیم... اشتباه است که وقتی حرف از سیاست خارجی می‌زنیم دنیا را به چند کشور محدود کنیم. دنیا ۲۰۰ کشور دارد.»

«این آمریکایی‌ها بودند که میز مذاکره را ترک کردند نه ایرانی‌ها؛ ما به تمام تفاهات و توافقات خود در چهارچوب برجام پایبند ماندیم و وظیفه آنها بود که به تعهدات خود عمل کرده و بکنند.» اگر تصور می‌کنید این صحبت‌ها را سعید جلیلی در مناظره شب گذشته سخت در اشتباهید. این جملات را مسعود پزشکیان طی مصاحبه‌ای ویدئویی با ایرنا گفته است. میدان انتخابات تاکنون بزرگان سیاسی زیادی را وارد به تغییر مثنی سیاسی کرده و اکنون نیز پزشکیان تغییر را از روی دست هاشمی، احمدی‌نژاد، ناطق‌نوری و خلیلی‌های دیگر مثنی می‌کند. در سوی مقابل اما جلیلی همواره منتقد جدی برجام بوده و حتی در ایامی که دولت سیزدهم مذاکرات احیای توافق را پیگیری می‌کرد هم دست از این مخالفت برنداشت. او البته حجم انتقاداتش را کاهش داده و سعی کرده کمی نرم‌تر با آن مواجهه داشته باشد. در همین راستا نیز در مذاکرات دوشنبه شب درحالی‌که پزشکیان اصرار داشت موضع جلیلی درمورد ادامه مذاکرات برجامی از تلویزیون پخش شود جلیلی سعی داشت تا قاطعانه وارد نشده و به‌طور صریح به نفی مذاکره نپردازد. امری که پزشکیان برای ساختن چهره‌ای ضدتعامل با دنیا از جلیلی و ایجاد هراس از قدرت گرفتن او به آن نیاز داشت. از آنجایی‌که میدان انتخابات و رقابت بر سر پیروزی عرصه کنش‌های متناقضی بوده و باعث به وجود آمدن نقطه عطفی در هویت سیاسی شخصیت‌ها می‌شود نباید در آن سراسیمه به سمت کسب‌های نامزدی‌های انتخاباتی غش کرد. بررسی مواضع پیشین کاندیداها باعث می‌شود درک بهتری درمورد مواضع واقعی و غیر پراساخته‌شان به وجود بیاید و واقعیت نیز در میان انبوهی از گزاره‌های درست و غلط شب انتخاباتی مورد بی‌توجهی قرار نگیرد.

نسبت نامشخص میدان و دیپلماسی در نگاه پزشکیان

پزشکیان که اکنون تحت‌تاثیر محمدجواد ظریف در کمپین انتخاباتی خود تلویحا به گزاره تفکیک میدان از دیپلماسی معتقد شده در مناظره دوشنبه شب به این سوال که چگونه با وجود ماجرای ترور سردار سلیمانی و پاره کردن برجام بازهم معتقد به انعطاف است با تعبیری ناشایست سعی می‌کند ما جزای ترور شهید سلیمانی را از مذاکره تفکیک کند. او البته پنج سال پیش کاملاً نظری وسایبری وابسته شده و در یک کلام عرصه‌های حکمرانی ضدا ایرانی آمریکا گفته بود: «آمریکا به شکل یک جانبه از این توافق خارج شد و پس از آن دیگر امضاکنندگان این توافق را تهدید کرد که حق ندارند با ایران معامله کنند و در قدم بعدی نیز کشتی‌های نظامی خود را راهی خلیج فارس

بالاخره مذاکره بشود یا نه

یکی از چیزهایی که پزشکیان به درستی به آن معترف است عدم داشتن درکی کارشناسی از موضوعات است. همین امر نیز باعث می‌شود او در برهه‌های زمانی متفاوت مواضع متناقضی درمورد برجام و تیم مذاکره‌کننده بگیرد. این تدبیز در تصمیم‌گیری اما اگر توسط رئیس‌جمهور رخ دهد حتما هزینه‌های گزافی را به کشور تحمیل می‌کند و باید از آن اجتناب شود. پزشکیان که زمانی قاطعانه مذاکره با آمریکا را نافی می‌کرد اکنون به حامی

۲۰ سوال از نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری

آقای پزشکیان، آقای جلیلی! از گذار به دیپلماسی سایبری چه می‌دانید؟

عباس قنبری باستان
عضو هیات‌علمی دانشگاه تهران

نفل است جان پری بلو در بیانیه «استقلال فضای سایبری» در سال ۱۹۹۶ خطابه‌ای سنگین نسبت به دولت‌ها قرائت کرد: «ای دولت‌های جهان صنعت‌ای غول‌غول‌های فرسوده گوش‌نالد و فولادین، من از فضای سایبری می‌آیم، خانه جدید ذهن... ما به نمایندگی از دنیای آینده‌اشما استقبال نمی‌کنیم. شما در اینجا حاکمیتی ندارید!» این بیانیه که نزدیک به دو دهه از زمان صدور آن می‌گذرد، علاوه بر لزای که براندام تمامی حاکمیت‌ها انداخته تاکنون دلالت‌ها و معانی و آثار و پیامدهای زیادی در تمامی ابعاد و زوایای حکمرانی هم در سطح ملی و هم در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی داشته‌که بازخوانی برخی مهم‌ترین آثار آن به‌خصوص در آستانه چهارمین انتخابات ریاست جمهوری کشورمان در قالب «سختی یا کاندیداها از جهان سایبری»؛ حائز اهمیت است. در دورانی که به دوران گذار به عرصه پنجم (عرصه سایبری) مشهور است اقتضات حکمرانی و الزامات سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی یا موارد مشابه آن در عرصه‌های قبلی (چهار عرصه زمین، دریا، هوا و فضا) یکسان نیست. در عرصه پنجم و در این دوران گذار مرزهای سایبری دیگر منطبق بر مرزهای جغرافیایی نیست. در این شرایط حتی نژاد‌های سیاسی کلاسیک منطقه‌ای و بین‌المللی برسر منابع زیرزمینی و مرزهای جغرافیایی رنگ باخته و در شکل و قالب نوین سایبری و پلتفرمی ظهور یافته است. اقتصاد «داده» جای اقتصادهای مبتنی بر منابع نفت و گاز و طلا را دارد می‌گیرد. مرزهای هویتی سابق (اعم از ملی و دینی و فرهنگی و زبانی) در نوردیده شده و در درون ساختار جدید جمهوری‌های سایبری، نظام فکری، شناختی و فرهنگ پلتژندی شکل گرفته است. و البته پلتژند‌های (شهروندان) این جمهوری‌های جدید در درون هیچ مرزبندی کلاسیک اعم از جغرافیایی، سیاسی، اقتصادی و فرهنگی یا حتی قومی-نژادی و مذهبی قرار نمی‌گیرند. در این دوران گذار مؤلفه‌های کلاسیک قدرت همچون سازمان‌ها و نهاد‌های عرضی و طویل، بوروکراسی پیچیده، سازوکارهای نظامی و امنیتی و حتی دموکراسی رایج به طرز بیشتر شباهت دارد. جهان به قول براون، سناتور آمریکایی همانند یک خانه شده و این پلتفرم‌ها به‌عنوان بازیگران اصلی دنیای سایبری همچون کودکان لجنج و احق بارها همه آن راه به آتش زده‌اند. تنها در آمریکا این بازیگران جدید ده‌ها بار لژه بر مهم‌ترین بندهای قانون اساسی این کشور انداخته است. لذا نهاد‌های حکمران ملی به شدت تضعیف شده و تکنوکرات‌های مدرن به‌عنوان بازیگران جدید با قدرت‌های نامحدود الگوریتمی پلتفرم‌هاشان جای آنها را گرفته است. باتوجه به هم‌تنیدگی و وابستگی شرایط جهانی و به دلیل رقابت جهانی و اقتضات

احتمال همان عقل سلیم است

بیژن احمدی
عضو هیات‌علمی دانشکده علوم ریاضی دانشگاه شهید بهشتی

این روزها همه کمابیش پیگیر اخبار چهاردهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری هستیم و در هر محفل و مجلس دوستانه و کاری و خانوادگی در دنیای مجازی و حقیقی بحث پیرامون این موضوع مهم در جریان است. اخیراً با اعلام نتایج دور اول این انتخابات مشخص شد که تعداد آرای همه نامزدهای محترم و حتی تعداد آرای باطله نیز به‌طور مرعوزی مضرب سه هستند. در فضای بی‌اعتمادی کنونی که نتیجه آن عدم شرکت بیش از ۶۰ درصد شهروندان دارای حق رأی در انتخابات بوده است، این نکته آتقدر جذابیت داشت که به سرعت در میان افکار عمومی و حتی بسیاری از کسانی که تحصیلات مرتبط با ریاضیات دارند نیز به‌طور بر وجود یک توطئه تلقی شود. گفته می‌شود تعداد واقعی شرکت‌کنندگان فقط کمی بیش از هشت میلیون نفر بوده است و در یک توافق داخلی تمام اعداد در سه ضرب شده است!

در اینجا کاری به ابعاد سیاسی یا اجتماعی ماجرا نداریم که آیا رقم هشت میلیون شرکت‌کننده با مشاهدات شخصی ما همخوانی دارد یا نه و اینکه آیا اساساً این ستاد‌های نامزدهای محترمی که اینچنین باهم تعارض منافع دارند و هر کدام شامل ده‌هاتن از شهروندان هستند، هماهنگی برای انجام چنان توطئه مشترکی امکان‌پذیر است یا نه. موضوع این یادداشت در مورد یک سوءتفاهم رایج در میان عموم مردم درباره نظریه احتمال است. خوب است پیش از اشاره به بحث نظریه احتمال، یادآوری کنیم که هر عدد یا خودش مضرب سه است مثل ۱۵ یا اگر یک واحد به آن بیفزاییم مضرب سه می‌شود مثل ۱۶ یا اگر یک واحد از آن کم کنیم مضرب سه می‌شود مثل ۱۴. در واقع از هر سه عدد متوالی دقیقاً یک عدد مضرب سه است. حالا فرض بفرمایید هماهنگی وسیعی برای چنین توطئه‌ای انجام شده باشد. خوب کسی که این کار را کرده لابد اینقدر عقلش می‌رسید که به چند تا از اعداد اعلام شده فقط یک رأی بیفزاید یا از آنها یک رأی کم کند تا رد پای توطئه به کلی از بین برود. یک سارق معمولی هم اینقدر می‌فهمد که هنگام سرقت دستکش در دست کند تا اثر انگشتش باقی نماند چه رسد به سیستم کالای که در حد انتخابات ریاست جمهوری و با هماهنگی همه نامزدها و نمایندگان آن در سر صندوق‌ها می‌خواهد چنین خطب بزرگی مرتکب شود!

اما از آنجا که نرود میخ‌آهین در سنگ و اینکه روان‌شناسان به ما موخته‌اند یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های تئوری توطئه ماندگاری و مقاومت آن در برابر استدلال است. امید چندان بی‌اقتناع چنین پراهن روشنی در رد این ادعا نیست. با این حال و از طرف دیگر باید به مردم حق داد که وقتی این ادعا را می‌شنوند دست‌کم برای سوال پیش‌بیاید چطور ممکن است پنج عدد مختلف در انتخابات همگی مضرب سه باشند؟

اجازه دهید کمی از منظر علم احتمال به داستان نگاه کنیم. علم احتمال نظریه‌ای ریاضی برای صورت‌بندی، توصیف، تحلیل و پیش‌بینی مسائل تصادفی در همه بخش‌های علم از اقتصاد و هواشناسی تا فیزیک و هوش مصنوعی است. سیمون لاپلاس یکی از بنیان‌گذاران این علم به درستی گفته بود «احتمال همان عقل سلیم است.» در اینجا صرفاً به دو نکته ریاضی اشاره می‌کنیم.

اولاً احتمال اینکه چنین اتفاقی رخ دهد یک روی ۲۴۳ است که با اینکه عدد کوچکی است اما به هیچ وجه غیرممکن نیست. اغلب ماسک‌های راه‌به‌خصوص در نسل‌های قبلی می‌شناسیم که ملاحظه فرزند دارند که همگی پسریا همگی دخترند. احتمال این موضوع یک روی ۲۵۶ است که از اتفاق قبلی هم نادرتر است. با این حال گاهی رخ می‌دهد و کسی به فکر توطئه بودن آن نمی‌افتد. حتی پیش از این، مواردی را می‌بینیم که شخصی متاسفانه دچار نوعی اختلال نادر است که پزشکان می‌گویند در هر ۱۰ هزار یا ۱۰۰ هزار نفر ممکن است برای یک نفر رخ دهد. به عبارت دیگر احتمال اندک به معنای غیرممکن بودن نیست. اگر قرار بود آنچه احتمال اندکی دارد هرگز رخ ندهد، احتمال رخ دادنش باید صفر می‌بود. برای روشن‌تر شدن موضوع به این مثال توجه بفرمایید. فرض کنید سکه‌ای را پنج بار پرتاب کنیم. دو سناریو را در نظر بگیرید. سناریوی اول این است که نتیجه هر پنج پرتاب آمدن «پشت» باشد. سناریوی دوم این است که نتیجه پرتاب سکه‌ها به ترتیب پشت، پشت، رو، پشت و رو باشد. سوال این است که احتمال تحقق کدام سناریو بیشتر است؟ واقعیت این است که این دو ترکیب، و اصولاً هر ترکیب دیگری در این مثال، دقیقاً با هم هم‌شانس هستند و هیچ‌کدام از بقیه محتمل‌ترینست. توجه بفرمایید که نتیجه هر پرتاب مستقل از نتیجه پرتاب‌های دیگر است. فهم این نکته شاید کل داستان را روشن کند.

۷- باتوجه به ناکارآمدی سیاست‌های دفاعی و پیشگیرانه در حوزه سایبری استراتژی و مکانیسم اصلی کاندیداها برای «رصد و شناسایی تهدیدات سایبری چیست؟

۸- «ایلان ماسک» ایران کیست و آیا کاندیداها آماده بازیگری وی به نمایندگی از ایران در مجامع جهانی هستند؟ کاندیداها چه برنامه‌های حمایتی از ایلان ماسک ایران دارند؟

۹- کاندیداها فکر می‌کنند قوانین و دستورالعمل‌های جاری و ساری کشور (مثلاً قوانین مالیات، قوانین مالکیت، قوانین جرایم دادرسی، و...) به چه میزان قابلیت تسری به رفتارها و کنش‌های سایبری دارد؟ اگر نه، الگوهای جایگزین چیستند؟

۱۰- برنامه کاندیداها برای «اعتمادسازی» در عرصه سایبری در سطح ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی چیست؟

۱۱- چشم‌انداز آرزوبرینی و توسعه کسب‌وکارهای نو در عرصه سایبری چیست؟ چه میزان با ظرفیت‌ها و آسیب‌های آن آشنایی دارند؟

۱۲- برنامه کاندیداها برای تولید محتوا در عرصه سایبری به ویژه با توجه به اهمیت «اقتصاد صادرات محتوا» و نیز اطمینان از تداوم «جریان تولید داده» در این عرصه چیست؟

۱۳- از نظر کاندیداها، تمایز بین لایه‌های «زیرساخت»، «خدمات» و «محتوا» در عرصه سایبری چیست و دولت آنها چه برنامه‌های برای این حوزه‌ها دارد؟

۱۴- کاندیداها چه برنامه‌هایی برای «تنظیم‌گری» در عرصه سایبری دارند؟

۱۵- مردم از نگاه کاندیداها در عرصه سایبری در کدام گروه قرار می‌گیرند؟ «صرف‌کننده» یا «بازیگر»؟

۱۶- کاندیداها چه برنامه‌ای برای تشکیل «مناطق آزاد سایبری» درست همانند مناطق آزاد تجاری دارند؟

۱۷- کاندیداها و دولت آینده آنها چه قائل به «حق فراموش‌شدگی» در ارتباط با خطاهای کاربران در عرصه‌های مختلف سایبری هستند؟

۱۸- کاندیداها چقدر فکر می‌کنند دولت آینده آنها توانایی مقابله با پدیده «آستروفرینگ» و به‌عنوان یک کمپین تظاهرات جعلی و کاذب علیه برنامه‌ها و سیاست‌های آنها دارد؟

۱۹- در صورت اختیار داشتن آیا کاندیداها آماده تغییر قانون اساسی، اضافه کردن الحاقیه، برگزاری referendum و... در ارتباط با تغییرات ناشی از ظهور پلتفرم‌ها هستند؟

۲۰- کاندیداها در دولت آینده خود دیدار و ملاقات دوررو با کدامیک از دو دسته از افراد راترجم می‌دهند و در واقع آن را برای آینده منافع ایران بهتر می‌دانند؟ ۱- دیدار با رئیس‌جمهوری فرانسه، نخست‌وزیر تونس، نخست‌وزیر پاکستان و رئیس‌جمهوری تیبوی ۲- دیدار با ایلان ماسک، جف بزوس، بیل گیتس، مارک زاکربرگ؟

روز

چهارشنبه ۱۳ تیر ۱۴۰۳
شماره ۴۱۷۶
FARHIKHTEGANDAILY.COM
FARHIKHTEGANONLINE

